TẠP CHÍ NGHIÊN CỨU
PHẬT HỌC
CƠ QUAN NGÔN LUẬN CỦA TRUNG ƯƠNG GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM
ISSN: 2734-9195

AI mở ra không gian đối thoại liên tôn giáo: Nhìn từ nền tảng Abraame và suy ngẫm Phật học

ISSN: 2734-9195 08:05 04/07/2026

AI có thể hỗ trợ việc tra cứu, hệ thống hóa và đối chiếu kinh điển, nhưng không thể thay thế kinh nghiệm tâm linh, sự chuyển hóa nội tâm hay trí tuệ chứng ngộ của người tu học.

Một nền tảng trí tuệ nhân tạo (AI) mới mang tên **Abraame** vừa được giới thiệu như "nền tảng AI đầu tiên hỗ trợ nghiên cứu so sánh ba truyền thống Abraham". Công cụ này hướng đến việc thúc đẩy đối thoại liên tôn giữa Do Thái giáo, Kitô giáo và Hồi giáo thông qua việc cung cấp đồng thời các quan điểm của mỗi truyền thống trên cùng một vấn đề tôn giáo.

Được phát triển bởi **Airking DWC-LLC** (Dubai, Các Tiểu vương quốc Ả Rập Thống nhất), Abraame cho phép người dùng sử dụng miễn phí với số lượng truy vấn giới hạn mỗi ngày.

So sánh ba truyền thống tôn giáo trên cùng một nền tảng

Khác với các chatbot AI thông thường, Abraame được thiết kế chuyên biệt cho lĩnh vực nghiên cứu tôn giáo. Người dùng chỉ cần đặt một câu hỏi, hệ thống sẽ đồng thời đưa ra ba câu trả lời dựa trên **Kinh Thánh (Bible)**, **Kinh Torah** và **Kinh Qur'an**.

Theo giới thiệu của nhà phát triển, các nội dung đều dựa trên nguồn kinh điển có thể kiểm chứng, không tự tạo thông tin và được trình bày song song, "không có sự phân cấp hay ưu tiên giữa các truyền thống". Abraame nhấn mạnh rằng công cụ này không nhằm thay thế vai trò của giáo sĩ Do Thái (Rabbi), linh mục Kitô giáo hay Imam của Hồi giáo, mà chỉ đóng vai trò như một "điểm khởi đầu" cho các cuộc đối thoại liên tôn giáo.

Một ví dụ về đối thoại tôn giáo bằng AI

Khi được đặt câu hỏi: *"Chúa Giêsu có sống lại từ cõi chết không?"*, Abraame không đưa ra một câu trả lời khẳng định hay phủ định duy nhất mà trình bày cách tiếp cận của từng truyền thống.

Đối với Kitô giáo, nền tảng này trích dẫn các đoạn trong Phúc âm Matthew (28:6) và John (11:25) để minh chứng cho niềm tin vào sự phục sinh của Chúa Giêsu. Đồng thời, Abraame còn dẫn quan điểm của các nhà thần học Kitô giáo, tiêu biểu như Thánh Thomas Aquinas, người cho rằng sự phục sinh là một hành động của Thiên Chúa.

Hệ thống cũng lưu ý rằng ngay trong nội bộ Kitô giáo vẫn tồn tại những khác biệt về diễn giải. Chẳng hạn, Công giáo Rôma nhấn mạnh khía cạnh phụng vụ và cử hành biến cố Phục sinh, trong khi nhiều truyền thống Tin Lành tập trung vào niềm tin nơi Đức Kitô phục sinh như nền tảng của hy vọng cứu độ.

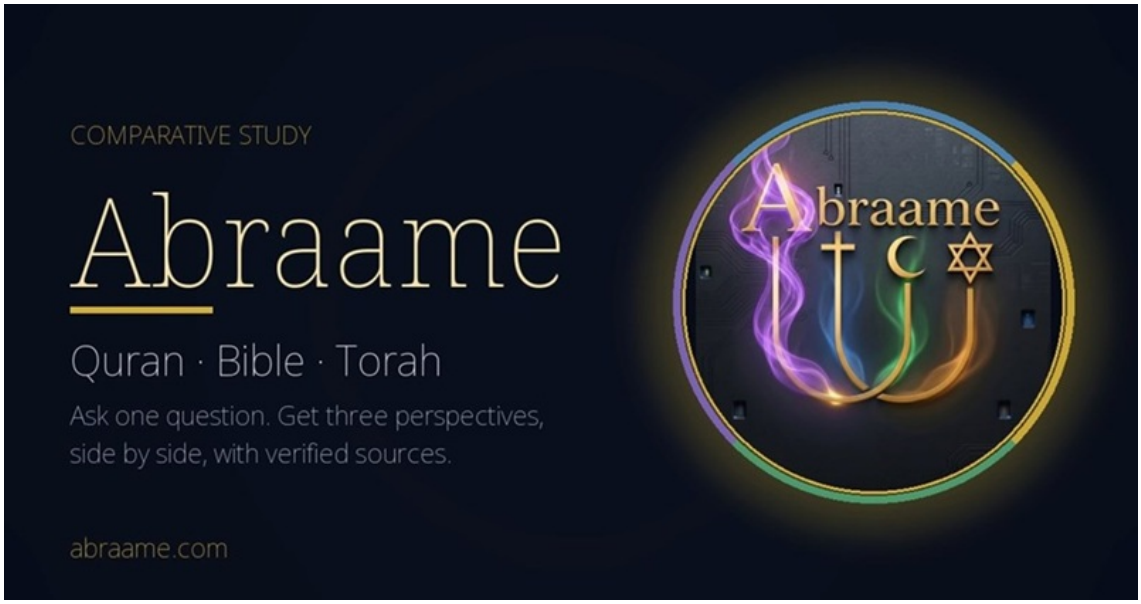
Trong khi đó, đối với Hồi giáo, Abraame trình bày quan điểm rằng Chúa Giêsu không chết và sống lại theo cách hiểu của Kitô giáo, mà được Thiên Chúa đưa

lên trời. Đây là cách lý giải phổ biến dựa trên Qur'an.

Đối với Do Thái giáo, nền tảng này giới thiệu quan điểm truyền thống rằng Chúa Giêsu không được nhìn nhận là Đấng Mêsia, đồng thời viện dẫn các nguồn kinh điển Do Thái để giải thích niềm hy vọng về sự phục sinh mang tính cánh chung trong tương lai.

Hướng tới sự tôn trọng lẫn nhau

Điểm đáng chú ý là Abraame không chỉ dừng lại ở việc so sánh các dị biệt **giáo lý** mà còn cố gắng nhấn mạnh những giá trị chung giữa ba truyền thống Abraham.

Nền tảng này ví ba tôn giáo như "một dòng sông chia thành ba nhánh", cùng bắt nguồn từ một nguồn mạch thiêng liêng nhưng phản chiếu những cách hiểu khác nhau về chân lý. Theo đó, AI khuyến khích người dùng tập trung vào những điểm tương đồng nhằm xây dựng sự tôn trọng, thấu hiểu và đối thoại thay vì nhấn mạnh sự khác biệt.

Abraame cho rằng ba truyền thống Abraham đều có chung khát vọng hướng đến Thiên Chúa, hy vọng cứu cánh chung và các giá trị đạo đức phổ quát. Vì vậy, AI có thể trở thành nền tảng hỗ trợ cho những cuộc đối thoại liên tôn giáo trong bối cảnh xã hội đa văn hóa và đa tín ngưỡng hiện nay.

AI có thể hỗ trợ đối thoại, nhưng không thay thế trí tuệ thực chứng

Từ góc nhìn Phật học, sự xuất hiện của các nền tảng như Abraame cho thấy trí tuệ nhân tạo đang mở ra một phương thức mới để tiếp cận tri thức tôn giáo và thúc đẩy hiểu biết liên tôn.

Tuy nhiên, trong Phật giáo, hiểu biết chân chính không chỉ đến từ việc tiếp nhận thông tin hay so sánh giáo lý, mà còn được hình thành qua tiến trình **văn - tư - tu**: lắng nghe, quán chiếu và thực hành. Do đó, AI có thể hỗ trợ việc tra cứu, hệ thống hóa và đối chiếu kinh điển, nhưng không thể thay thế kinh nghiệm tâm linh, sự chuyển hóa nội tâm hay trí tuệ chứng ngộ của người tu học.

Bên cạnh đó, Phật giáo luôn khuyến khích thái độ đối thoại trên nền tảng **từ bi**, **chính kiến** và **tôn trọng sự khác biệt**. Trong bối cảnh toàn cầu hóa và sự phát triển mạnh mẽ của AI, các công cụ như Abraame nếu được sử dụng một cách khách quan và có trách nhiệm có thể góp phần tạo ra không gian trao đổi học thuật giữa các truyền thống tôn giáo, đồng thời giúp hạn chế những định kiến hoặc hiểu lầm vốn tồn tại trong nhiều thế kỷ.

Dẫu vậy, đối thoại liên tôn giáo không thể chỉ dựa vào công nghệ. Điều quyết định vẫn là thái độ cởi mở, tinh thần cầu thị và năng lực lắng nghe của con người. Chính những yếu tố ấy mới làm cho công nghệ trở thành phương tiện phục vụ hòa bình, thay vì chỉ là công cụ cung cấp thông tin.

Tác giả: **Katie Bartlett/**Chuyển ngữ và biên tập: **Thường Nguyên**

Nguồn: https://www.churchtimes.co.uk/articles/2026/3-july/news/uk/new-ai-tool-facilitates-multifaith-discussions

Đường link ứng dụng Abraame: https://abraame.com/?lang=en